

Problemen met 'probleemstelling'

Bert Warmelink

In noot 2 bij zijn artikel 'De probleemstelling: een pleidooi voor duidelijke taal' (*Sociologische Gids* 37 (1990): 107-123) spreekt P.G. Swanborn zijn verbazing uit over het feit dat op het SSCW-aanvraagformulier (Stichting Sociaal-Culturele Wetenschappen) een rubriek 'Samenvatting van de doelstelling' is opgenomen. Hij is daarom verbaasd omdat de aanwezigheid van deze rubriek in het SSCW-formulier zijn inziens een versterking van het accent op de doelstelling van het onderzoek ten koste van de probleemstelling van het onderzoek inhoudt.

Het is altijd nuttig erop gewezen te worden dat de bedoeling van een bepaalde handeling kan verkeren in haar tegendeel. In die zin heb ik genoemde noot buitengewoon nuttig geacht.

Wat is de bedoeling geweest? Toen SSCW als stichting binnen ZWO (thans NWO) ging functioneren, kwam de vraag aan de orde: handhaven we het NWO-formulier of ontwerpen we een eigen formulier? Er is toen voor gekozen een eigen formulier te ontwerpen, onder andere omdat het NWO-formulier geen aparte rubriek '*Probleemstelling*' kende, maar slechts een rubriek 'Korte samenvatting *doel- en probleemstelling*'. Deze rubriek bevatte vaak betrekkelijk vage betogen over het doel van het voorgestelde onderzoek, terwijl een heldere, duidelijke probleemstelling achterwege bleef.

Omdat SSCW wilde bevorderen dat in projectvoorstellen veel aandacht zou worden besteed aan het helder en eenduidig formuleren van een probleemstelling, hetgeen naar ik begrijp ook door Swanborn van belang wordt geacht, is besloten in het SSCW-formulier een aparte rubriek '*Probleemstelling*' op te nemen. Het belang dat door SSCW aan een duidelijke probleemstelling wordt gehecht, moge geïllustreerd worden door het feit dat twee van de zeven gehanteerde beoordelingscriteria expliciet de probleemstelling tot onderwerp hebben (i.c. helderheid resp. originaliteit van de probleemstelling). Door de creatie van een afzonderlijke rubriek '*Probleemstelling*' resteerde een rubriek 'Doelstelling'. Kennelijk heeft één en ander averechtse effecten: Swanborn ziet er een extra accent op de doelstelling in. Dat is dus niet de bedoeling geweest.

Dat neemt niet weg dat ik van mening blijf dat het de voorkeur verdient om in

een aanvraagformulier expliciet te vragen naar de probleemstelling en niet naar de doel- en probleemstelling (in één rubriek!) van een onderzoeksvoorstel. Dit laatste kan alleen maar verwarring en onduidelijkheid teweegbrengen. En met Swanborn pleit SSCW gaarne voor duidelijke taal.